

Nr 5.

Ankom till riksdagens kansli den 12 mars 1920 kl. 4 e. m.

*Andra kammarens fjärde tillfälliga utskotts utlåtande nr 5,
i anledning av väckt motion om skrivelse till Kungl.
Maj:t i fråga om överförande till de borgerliga försam-
lingarna av äganderätten till den ecklesiastika jorden.*

I en inom andra kammaren väckt och till dess fjärde tillfälliga utskott *Motionen.* hänvisad motion, nr 301, har herr Vennerström hemställt, »att riksdagen ville anhålla, att Kungl. Maj:t ville låta utreda, på vad sätt ett överförande av den ecklesiastika jorden i de borgerliga församlingarnas ägo kan ske, samt för riksdagen framlägga det förslag, vartill utredningen kan föranleda».

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Utskottet anser i likhet med motionären, att den ecklesiastika jor- *Utskottet.* den ofta utnyttjas på ett allt annat än tillfredsställande sätt, ja, att den mångenstädes skötes, såsom motionären säger, uselt. Emellertid kan utskottet icke finna, att den av motionären föreslagna åtgärden »att överflytta den nuvarande ecklesiastika jorden i församlingarnas ägo» skulle utgöra en verkligt tryggande garanti för ett bättre förhållande i nämnda hänseende. Erfarenheten synes icke alltid ge vid handen, att jord, som är under kommunal myndighets förvaltning, i fråga om skötsel står högre än den ecklesiastika.

Vad angår kommunernas behov av jord för byggnadsändamål, torde redan nu i de flesta fall sådan jord kunna på drägliga villkor förvärvas å ecklesiastiskt område. Och då motionären vidare talar om »en allmän strävan att lägga den ecklesiastika jorden till grund för en vidgad kolonisationsverksamhet», vill utskottet erinra därom, att statsmakterna redan tillmötesgått denna strävan, i det att Kungl. Maj:t givit den s. k. kronolägenhetskommissionen i uppdrag att utreda frågan om möjlighet för torpare och lägenhetsägare å ecklesiastika boställen att förvärva av dem brukade jordområden. Dessutom ha vid innevarande riksdag i båda kamrarna, i första kammaren av en bland de sakkunnige i nämnda kommission, herr

Wohlin, motioner väckts om möjliggörande i vidsträcktare omfattning av den ecklesiastika jordens styckning och upplåtande för nybildning av mindre jordbruk, dock utan rubbning av de nuvarande äganderättsliga förhållandena.

Vidare kan utskottet icke dela den uppfattning, som motionären söker göra gällande, att denna fråga skulle vara »en rent ekonomisk och praktisk fråga» och sålunda kunna avgöras ur enbart ekonomiska och praktiska synpunkter. Frågan om den ecklesiastika jorden är enligt utskottets mening i främsta rummet en fråga av rättslig art. Innan några genomgripande förändringar på detta område kunna företagas, torde först böra avgöras, vem eller vilka som äga den ecklesiastika jorden. Såsom huvudintressenter i fråga om äganderätt nämner motionären själv *församlingarna* och *staten*. De församlingar, som det här kan vara fråga om, äro endast och allenast de kyrkliga församlingarna eller kommunerna. Men de kyrkliga kommunerna sammanfalla icke med de borgerliga kommunerna. Att de borgerliga kommunerna skulle ha någon som helst rätt till den ecklesiastika jorden torde icke kunna uppvisas. Utskottet kan icke finna annat än att motionären här sammanblandat borgerlig och kyrklig kommun. Den i svensk förvaltning okända benämningen »de borgerliga församlingarna» kan härav finna sin förklaring.

Till sist vill utskottet framhålla, att föreliggande fråga på ett vida intimare sätt sammanhänger med frågan om förhållandet mellan kyrkan och staten än motionären tyckes antaga. Att prästerskapets avlöning till stor del utgår av den ecklesiastika jordens avkastning är ett sakförhållande, som motionären i sin framställning helt lämnat å sido.

På grund av det anförda får utskottet hemställa,

att föreliggande motion, nr 301, icke må till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 12 mars 1920.

Å utskottets vägnar:

OSCAR CARLSTRÖM.

Närvarande: herrar Carlström, Karlsson i Stockholm*, Sjölander, Sundling, Karlsson i Vätö, Svensson i Långelanda, Johansson i Hässelås, Hansson i Rättvik, Bergström i Bäckland och Månsson i Backa.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.